

Kartläggning våld i nära relationer

Jönköpings län

- Kartläggning
våld i nära relationer
Jönköpings län

Meddelande nr 2015:07

Meddelande	nummer 2015:07
Referens	Madeleine Söderberg, Utvecklingsledare, Utvecklingsavdelningen, Länsstyrelsen i Jönköpings län
Kontaktperson	Madeleine Söderberg, Länsstyrelsen i Jönköpings län, e-post madeleine.soderberg@lansstyrelsen.se
Webbplats	www.lansstyrelsen.se/jonkoping
Illustration	Jenny Gustafsson
ISSN	1101-9425
ISRN	LSTY-F-M—15/07--SE
Upplaga	60 exemplar.
Tryckt på	Länsstyrelsen i Jönköpings län, 2015
Miljö och återvinning	Rapporten är tryckt på miljömärkt papper

Förord

Våld i nära relationer är ett världshälsoproblem och ett brott mot mänskliga rättigheter. Alla människor, barn som vuxna, har rätt att leva ett liv fritt från våld och det är samhällets gemensamma ansvar att skydda och stödja drabbade och förebygga våldet.

I Jönköpings län finns en gemensam ambition att berörda av våld i nära relationer ska få ökad trygghet, frihet och hälsa och att Jönköpings läns arbete mot våld i nära relationer ska kännetecknas av god kvalitet och samsyn. För att nå detta mål är samverkan mellan länets myndigheter och stöd- och hjälporganisationer avgörande. Alla aktörers insatser ska tillsammans utgöra en helhet så att personer drabbade av våld i nära relationer ska få bästa möjliga stöd och hjälp. Samverkan är även en viktig grund i det förebyggande och strategiska arbetet mot våld. I Jönköpings län sker denna samverkan i olika forum och på olika nivåer.

Ett forum för samverkan är Fokusgruppen våld i nära relationer, kopplad till Jämställdhetsrådet i Jönköpings län. I Fokusgruppen finns representanter från ett stort antal myndigheter och organisationer i länet. Fokusgruppen leds och sammankallas av Länsstyrelsen. Länsstyrelsen har sedan 2011 regeringens uppdrag att stödja samordningen i länet av insatser som syftar till att motverka mäns våld mot kvinnor och till att barn tvingas bevittna våld. Länsstyrelsens uppdrag utgår från det fjärde nationella jämställdhetsmålet, att mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

I arbetet med att utveckla länets arbete mot våld i nära relationer, förbättra stödet för de drabbade och förebygga våldet har Länsstyrelsen tillsammans med Fokusgruppen och Jämställdhetsrådet utarbetat en plan för länets samverkan mot våld i nära relationer. Samverkansplanen ska gälla från 2014 till 2018. De aktiviteter och mål som finns i denna plan ska följas upp vid två tillfällen, år 2016 och år 2019.

Syftet med kartläggningen är att den ska fungera som underlag för vidare diskussioner kring hur verksamheter ser på och arbetar med frågor som rör våld i nära relationer. Med grund i detta kan sedan behov och kunskapsluckor identifieras så att kommande satsningar vad gäller utbildningar och insatser kan anpassas därefter.

Karin Hermansson
Avdelningschef
Utvecklingsavdelningen
Jönköping 2015-03-19

Innehållsförteckning

Förord	5
Kartläggningen	9
Syfte.....	9
Metod	9
Urval	9
Genomförande.....	9
Disposition	10
Resultat	11
Svarsfrekvens	11
Bakgrundsinformation	11
Vilka verksamheter representeras	12
Våld i nära relationer och dess aktualitet	13
Förekomst av rutiner för ärenden som rör våld i nära relationer.....	14
Förekomst av handlingsplan mot våld i nära relationer.....	14
Rutiner kring att ställa frågor om våld i nära relationer	15
Förekomst av standardiserade bedömningsinstrument i arbetet med ärenden som rör våld i nära relationer.....	16
Vad de representerade verksamheterna har att erbjuda vad gäller stöd/insatser/behandling till målgrupperna (utsatta, barn, utövare).....	17
Till vem erbjuder verksamheterna stöd.....	18
Förekomst av skriftlig information/information på webben som riktar sig till berörda av våld i nära relationer.....	19
Dokumentation och statistik	19
Utbildning	23
Samverkan	26
Sammanfattning	28
Referenser	29

Kartläggningen

I Region Jönköpings län så bedrivs ett engagerat arbete och samarbete kring frågor som rör våld i nära relationer.

Syfte

Syftet med kartläggningen är att ta fram ett underlag till en vidare diskussion om det fortsatta arbetet mot våld i nära relationer i Region Jönköpings Län.

Metod

Esmakerenkät via epost.

Urval

Enkäten skickades ut till 657 personer som arbetar inom Region Jönköpings Län (före detta Jönköpings läns landsting), kommunernas Socialförvaltningar (individ- och familjeomsorgen, omsorgen om funktionsnedsatta och äldreomsorgen), länets skolor och förskolor, Polismyndigheten, Åklagarkammaren, Migrationsverket, Barnahus, ideella och idéburna organisationer som brottsofferjourer, kvinnojourer och Frälsningsarmén. Inom myndigheterna gick enkäterna till chefer på ledningsnivå, ex sektionschefer, avdelningschefer, verksamhetschefer. Inom skolor och förskolor gick enkäterna till rektorer och förskolechefer.

Genomförande

Frågorna i enkäten har arbetats fram av en mindre arbetsgrupp bestående av:

- Christina Polland, chefskurator Region Jönköpings län
- Veronica Ottosson, hälsoplanerare, Region Jönköpings Län
- Madeleine Söderberg, Utvecklingsledare mot våld i nära relationer, Länsstyrelsen i Jönköpings län
- Nina Åkerlund, doktorand på LiU¹/ FoU ledare Region Jönköpings Län

Esmakerforumuläret har utformats och bearbetats av Dan Lundgren, utvecklingsledare på Enheten för analys och strategi, Jönköpings kommun och Martin Sinclair, enhetschef på enheten för utbildning och kompetensförsörjning, Jönköpings kommun.

Inledningsvis skickade de som ingår i Fokusgruppen ut ett informationsbrev till sina respektive verksamheter. Esmaker enkäten skickades sedan ut, via epost. Information och kontaktuppgifter till ansvariga följde som bilaga. Påminnelser skickades ut till de som inte besvarade enkäten.

Nina Åkerlund har skrivit rapporten. Arbetsgruppen, samt Anna Alm Mårtensson, Samordnare våld i nära relationer Jönköpings kommun, har varit behjälpliga med kommentarer med mera.

---

¹ Linköpings Universitet

Disposition

I denna rapport presenteras det resultat som ses som relevant för fortsatt utvecklingsarbete. Dispositionen i rapporten är delvis annorlunda än i esmakerformuläret, för att underlätta läsbarhet. Resultatet presenteras i anslutning till frågorna och i de flesta fall följer även en kommentar som sedan utvecklas i sammanfattningen.

Resultat

Svarsfrekvens

275 av 657 besvarade enkäten, vilket innebär en svarsfrekvens på 42 procent. Varför svarsfrekvensen inte blev högre kan vi inte veta säkert, men alternativa förklaringar är att den som fick enkäten upplevde att det inte var hans sak att besvara den eller att enkäten inte uppfattades som relevant för den egna verksamheten. Ytterligare förklaringar kan vara att enkäten innehöll många frågor och att den gick ut under december månad.

För att kunna dra statistiskt tillförlitliga slutsatser krävs en högre svarsfrekvens än 42 procent, men de 275 svar som inkommit bedöms ändå vara värdefulla. De kommer därför att tjäna som vägledning för vidare diskussioner kring hur vi kan fortsätta det påbörjade arbetet.

Bakgrundsinformation

Vid årsskiftet 2015 gick Jönköpings län in i regionbildning och heter numera Region Jönköpings län. Region Jönköpings län är ett stort län rent geografiskt och det förekommer att de tretton ingående kommunerna delas in i; GGVV², Jönköping, Habo, Mullsjö samt SVANTE³. Indelningen har bland annat varit ett sätt att visa på att även om det har funnits och finns resurser att tillgå i länet som helhet fördelar de sig inte alltid jämt bland länsinvånarna.

55 av de verksamheter som ingår i denna kartläggning hör hemma i GGVV⁴, 126 i Jönköping, Habo, Mullsjö och 90 i SVANTE⁵. Av dessa kommer flest svar, 117 stycken, från verksamheter i Jönköping, följt av 24 från Nässjö, 22 från Vetlanda, 22 från Värnamo och så vidare. Vilket innebär att svaren fördelar sig väl.

Kommentar: I Region Jönköpings Län är ett av målen att erbjuda jämlik och säker vård med hög kvalitet. Detsamma gäller inom området våld i nära relationer, se delmålen i fokusgruppens samverkansplan⁶.

---

² Gislaved, Gnosjö, Värnamo, Vaggeryd

³ Nässjö, Eksjö, Vetlanda, Sävsjö, Aneby, Tranås

⁴ Gislaved, Gnosjö, Värnamo, Vaggeryd

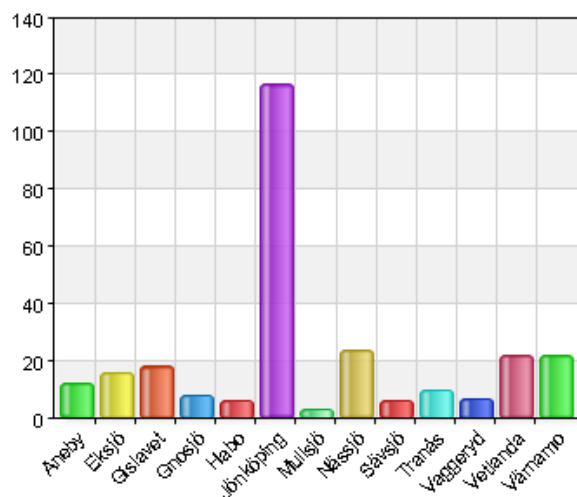
⁵ Nässjö, Eksjö, Vetlanda, Sävsjö, Aneby, Tranås

⁶ <http://www.lansstyrelsen.se/jonkoping/Sv/manniska-och-samhalle/jamstalldhet/vald-i-nara-relationer/Pages/samordningsstod.aspx>

Namn	Antal	%
Aneby	12	4,4
Eksjö	16	5,9
Gislaved	18	6,6
Där Gnosjö	8	3
Habo	6	2,2
Jönköping	117	43,2
Mullsjö	3	1,1
Nässjö	24	8,9
Sävsjö	6	2,2
Tranås	10	3,7
Vaggeryd	7	2,6
Vetlanda	22	8,1
Värnamo	22	8,1
Total	271	100

Svarsfrekvens

98,5% (271/275)

Vilka verksamheter representeras

Bland de 275 personer som besvarade enkäten arbetade;

- 217 inom en kommunal verksamhet
- 38 inom Region Jönköpings län (före detta landstinget i Jönköpings län)
- 9 inom en ideell/idéburen organisation
- 5 inom Polismyndigheten, Åklagarkammaren, Migrationsverket, Barnahus med flera
- 3 av svaren var inte möjliga att spåra till en speciell verksamhet

Av de 217 personer som arbetade inom en kommunal verksamhet framgick det att mer än hälften, 118 hörde till utbildningsförvaltningen, vilket innebär att många representerade en förskola och/eller skola. 99 personer arbetade inom socialförvaltningen.

Kommentar: För att få en uppfattning om storleken på verksamheterna efterfrågades även det totala antalet besök under 2013. Frågan blev dock missvisande och borde ha formulerats annorlunda i och med att det ingår verksamheter som inte tar emot besök. Av svaren framgår det dock att ett tiotal av de som har besvarat enkäten representerar verksamheter som ha mer än 5000 besök per år.

Våld i nära relationer och dess aktualitet

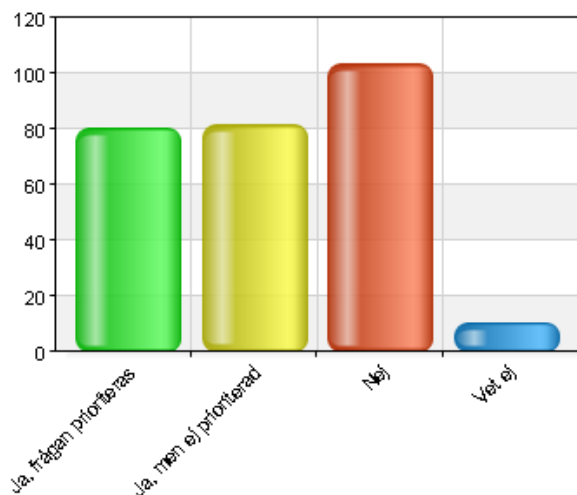
Mer än hälften (161 av 275) av de som besvarade enkäten uppger att våld i nära relationer är en aktuell fråga i verksamheten. Hälften av dessa (80 personer) uppger att de har ett formellt uppdrag som gäller våld i nära relationer och att frågan om våld i nära relationer är prioriterad i verksamheten, medan andra hälften (81 personer) uppger att det är en aktuell men inte prioriterat fråga.

Kommentar: Bland de drygt 100 verksamheter som uppger att det inte är en aktuell fråga kan man tänka sig att verksamheter som inte har direkta brukar/patientkontakter återfinns, men siffran förefaller hög för att enbart kunna förklaras med det. Svaren visar på behovet av ökad kunskap om att våld i nära relationer är en fråga som berör den absoluta merparten av alla verksamheter och de som arbetar i dessa.

Namn	Antal	%
A. Ja, frågan prioriteras	80	29,2
B. Ja, men inte prioriterad	81	29,6
C. Nej	103	37,6
D. Vet ej	10	3,6
Total	274	100

Svarsfrekvens

99,6% (274/275)

Förekomst av rutiner för ärenden som rör våld i nära relationer

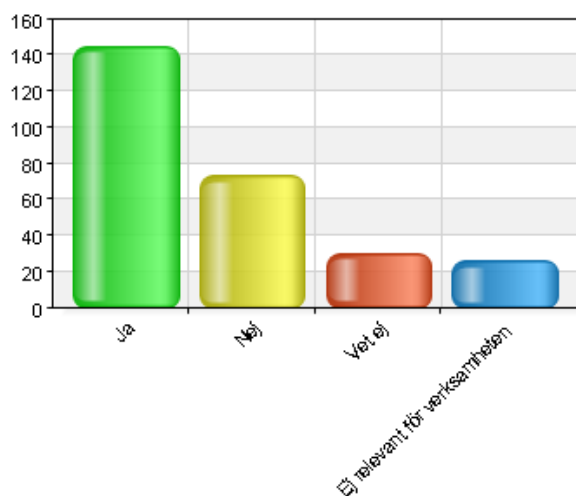
145 av verksamheterna uppger att de har rutiner för ärenden som rör våld i nära relationer, det vill säga något färre än de som anger att de arbetar med våld i nära relationer men betydligt fler än som uppger att det är en prioriterad fråga.

Kommentar: Visar på en positiv utveckling men är också en indikation på att det finns ett behov av processtöd.

Namn	Antal	%
A. Ja	145	52,9
B. Nej	73	26,6
C. Vet ej	30	10,9
D. Ej relevant för verksamheten	26	9,5
Total	274	100

Svarsfrekvens

99,6% (274/275)

Förekomst av handlingsplan mot våld i nära relationer

94 av de verksamheter som är representerade har en handlingsplan som rör våld i nära relationer.

Kommentar: I och med Socialstyrelsens nya föreskrifter⁷ finns det inte längre några krav på att det ska finnas en handlingsplan. Det ordinarie ledningssystemet ska i stället innehålla de rutiner och processer som behövs för att leva upp till lagkrav, föreskrifter och allmänna

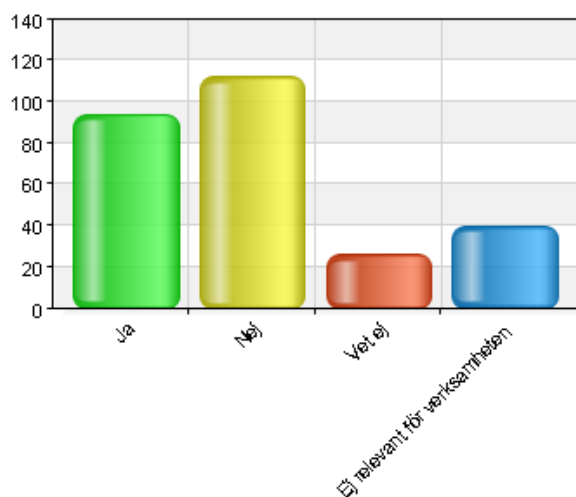
⁷ <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2014/2014-5-7/Sidor/default.aspx>

råd. Dock har Region Jönköpings län (före detta Landstinget) nyligen sammanställt en handlingsplan, utifrån politikeruppdrag.

Namn	Antal	%
A. Ja	94	34,6
B. Nej	112	41,2
C. Vet ej	26	9,6
D. Ej relevant för verksamheten	40	14,7
Total	272	100

Svarsfrekvens

98,9% (272/275)

Rutiner kring att ställa frågor om våld i nära relationer

I 59 av verksamheterna ställer man frågor om våld, vilket innebär att endast tre fjärdedelar av de verksamheter som anger att frågan är prioriterad (80 stycken) uppger att de har som rutin att fråga om våld.

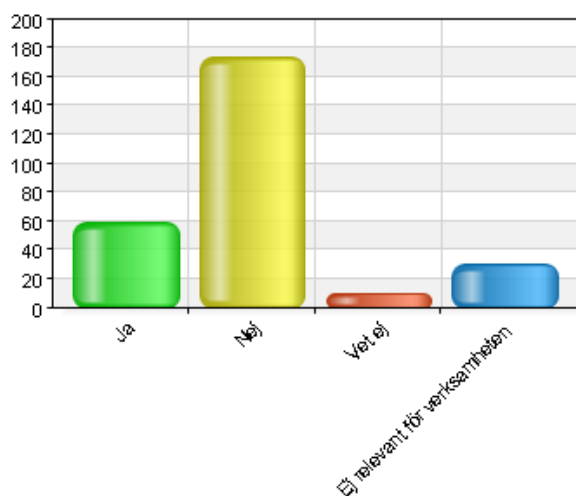
Kommentar: En möjlig förklaring till det kan vara att det har funnits olika uppfattningar kring om det är etiskt försvarbart att screena våld inom Socialstyrelsen, Nationellt centrum för kvinnofrid och så vidare. I vägledningen ”Att vilja se, vilja veta och att våga fråga”⁸. poängterar Socialstyrelsen att frågor kring våld kräver planering, kompetensförsörjning och nerskrivna rutiner. Rekommendationen är att hälso- och sjukvården bör fråga alla kvinnor som uppsöker mödrahälsovård och psykiatrisk vård om erfarenhet av våld, det samma gäller även alla ärenden inom barn- och ungdomspsykiatri. Vägledningen innehåller dock inga rekommendationer gällande rutinfrågor om våld inom Socialtjänsten.

⁸ <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2014/2014-10-30>

Namn	Antal	%
A. Ja	59	21,7
B. Nej	173	63,6
C. Vet ej	10	3,7
D. Ej relevant för verksamheten	30	11
Total	272	100

Svarsfrekvens

98,9% (272/275)

Förekomst av standardiserade bedömningsinstrument i arbetet med ärenden som rör våld i nära relationer

33 verksamheter uppger att de använder sig av standardiserade bedömningsinstrument.

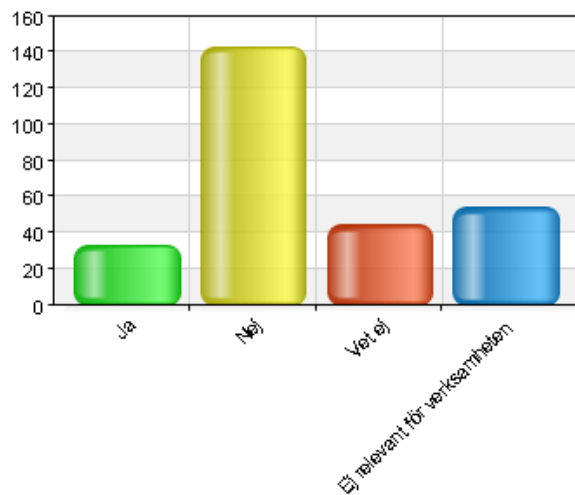
Kommentar: I och med att standardiserade bedömningsinstrument förutsätter tillgång till specialistkompetens indikerar svaren att drygt 30 av de verksamheter som representeras har tillgång till specialistkompetens.

Namn	Antal	%
A. Ja	33	12
B. Nej	143	52,2
C. Vet ej	44	16,1
D. Ej relevant för verksamheten	54	19,7
Total	274	100

Svarsfrekvens

99,6% (274/275)

Vad de representerade verksamheterna har att erbjuda vad gäller stöd/insatser/behandling till målgrupperna (utsatta, barn, utövare)

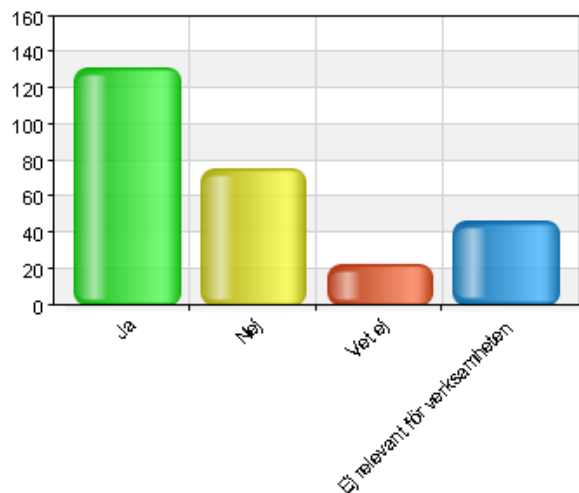
Nästan hälften av verksamheterna, 131 stycken, uppger att de erbjuder stöd, insatser, behandling, det vill säga cirka 20 procent fler än de som angett att frågan är prioriterad.

Kommentar: Ser en särskild fara i att verksamheter som har stöd, insatser, behandling att erbjuda inte prioriterar frågan om våld, eftersom det kan riskera att de som är i behov av stöd/ insatser och behandling blir utan.

Namn	Antal	%
A. Ja	131	47,8
B. Nej	75	27,4
C. Vet ej	22	8
D. Ej relevant för verksamheten	46	16,8
Total	274	100

Svarsfrekvens

99,6% (274/275)

Till vem erbjuder verksamheterna stöd

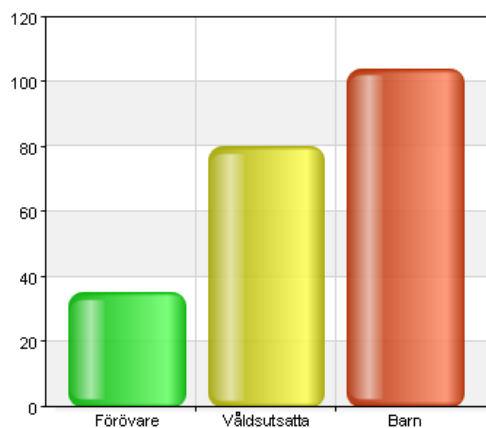
Drygt 100 verksamheter förmedlar stöd till barn, 80 till våldsutsatta och medan endast 35 verksamheter erbjuder stöd till våldsutövare.

Kommentar: En förvånande hög andel verksamheter anger att de förmedlar stöd till barn. Troligtvis avses allmänt stöd till barn.

Namn	Antal	%
A. Förövare	35	26,3
B. Våldsutsatta	80	60,2
C. Barn	104	78,2
Total	219	164,7

Svarsfrekvens

48,4% (133/275)

Förekomst av skriftlig information/information på webben som riktar sig till berörda av våld i nära relationer

56 verksamheter erbjuder skriftlig eller webbaserad information om våld. Vanligaste språken efter svenska är engelska och arabiska följt av tyska, därefter spanska och persiska.

Bland de som har information att erbjuda uppger 47 verksamheter att de har information som vänder sig till våldsutsatta, medan 33 verksamheter uppger att de har information som vänder sig till barn. 23 verksamheter anger att de har information som vänder sig till våldsutövare och lika många uppger att de har information som vänder sig till anhöriga.

Kommentar: En anmärkningsvärt låg siffra som behöver åtgärdas i och med att flera av de verksamheter som representeras i denna kartläggning omfattas av patientlagen. Lagen gör gällande att information ska vara individuellt anpassad, eftersom patienter har olika förutsättningar att tillgodose sig information. I den nya lagen lyfts aspekterna ålder, mognad erfarenhet och språk fram.

Just nu pågår arbetet med att lägga ut information på 1177⁹, fortfarande saknas det information på andra språk än svenska. Fokusgruppen ser detta som en enkel men angelägen fråga och kommer därför i samband med utbildningar att förmedla, informera och hänvisa till befintlig information som kan läggas ut i väntrum och så vidare.

Dokumentation och statistik

Mer än hälften (187 verksamheter) av verksamheterna dokumenterar om det förekommer våld. Drygt 126 gör det i journalanteckningar medan drygt 61 gör det i minnesanteckningar som inte är officiella.

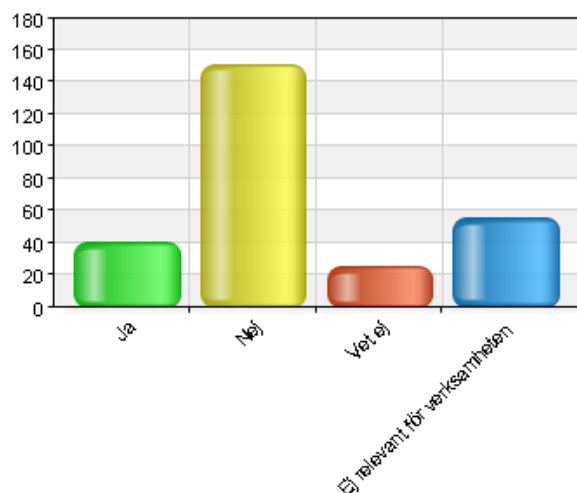
Kommentar: Anmärkningsvärt är att endast 40 verksamheter (knappt 15 procent) uppger att de samlar in statistik om ärenden som rör våld i nära relationer (något fler verksamheter för statistik då det gäller antingen våldsutsatta, våldsutövare eller barn som bevittnar våld).

106 verksamheter (nästan 40 procent) uppger att de följer upp arbetet. Det hade varit intressant att veta hur verksamheterna följer upp ärendena, om svaren avser uppföljning på individnivå.

Avsaknaden av statistik är problematiskt, eftersom det gör det svårt att visa på omfattningen av problemet vid exempelvis ansökningar om ekonomiska medel, behov av specialistkompetens och så vidare. Svaren visar på behov av verksamhetsstöd.

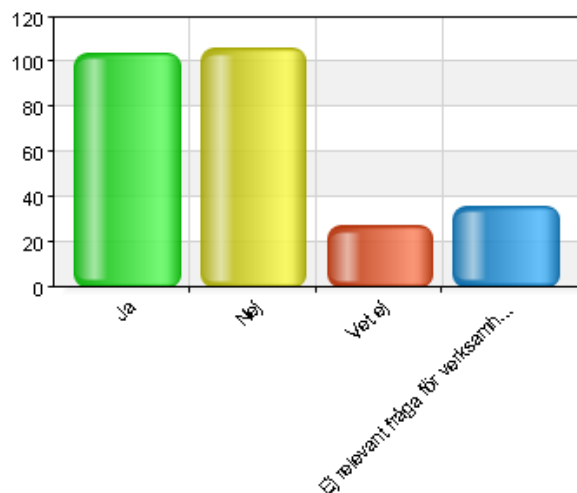
---

⁹ <http://www.1177.se/Jonkopings-lan/Tema/Sex-och-relationer/Vald-och-overgrepp/Utsatt-for-vald-eller-hot-om-vald---Vart-vander-man-sig/>

Drygt 100 verksamheter (mindre än hälften) uppger att de kom i kontakt med ärenden som rörde våld i nära relationer under 2013.

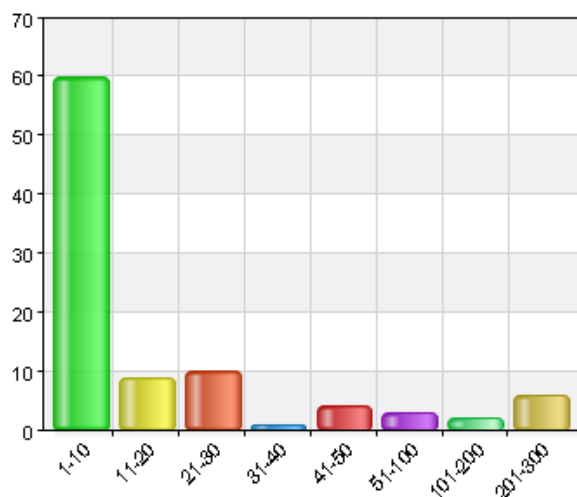
Kommentar: Med tanke på att flera verksamheter är förhållandevis stora och att våld i nära relationer är ett så vanligt förekommande problem att det har definierats som ett världshälsoproblem¹⁰ så finns det skäl att misstänka att det handlar om att de professionella över lag är dåliga på att identifiera och hantera ärenden som rör våld i nära relationer.¹¹

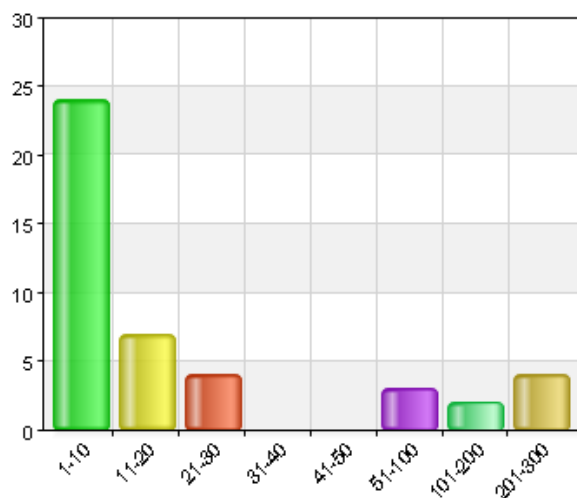
Bland de drygt 100 verksamheter (mindre än hälften) som uppger att de kom i kontakt med ärenden som rörde våld i nära relationer under 2013 är det stor spridning då det gäller hur många ärenden det rör sig om. Från 60 verksamheter som kom i kontakt med 1-10 ärenden, alltså mindre än ett ärende i månaden, till 8 verksamheter som kom i kontakt med 100-300 ärenden under 2013.

¹⁰ WHO

¹¹ Devaney, 2008a, Buckley m.fl. 2007, Humphreys & Absler, 2011

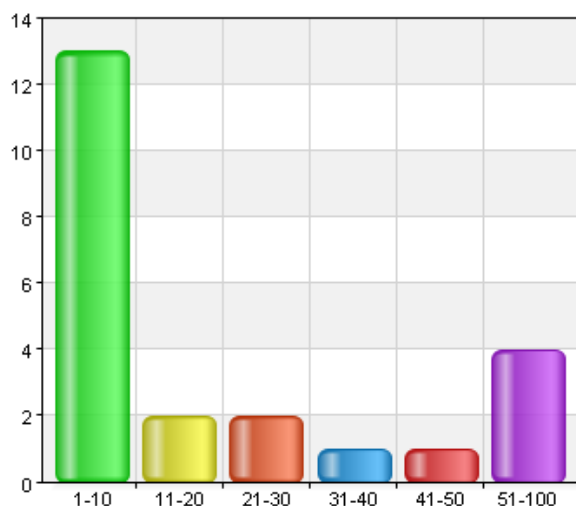

Endast 48 verksamheter, knappt 20 procent, kan redogöra för hur många personer som var utsatta för våld i nära relationer (inklusive hedersrelaterat våld och förtryck) som hade kontakt med verksamheten under 2013. Även på detta område är det stor spridning då det gäller hur många ärenden de olika verksamheterna kommer i kontakt med. 24 verksamheter, hade kontakt med 1-10 våldsutsatta personer, medan 6 verksamheter hade kontakt med 101-300 personer.

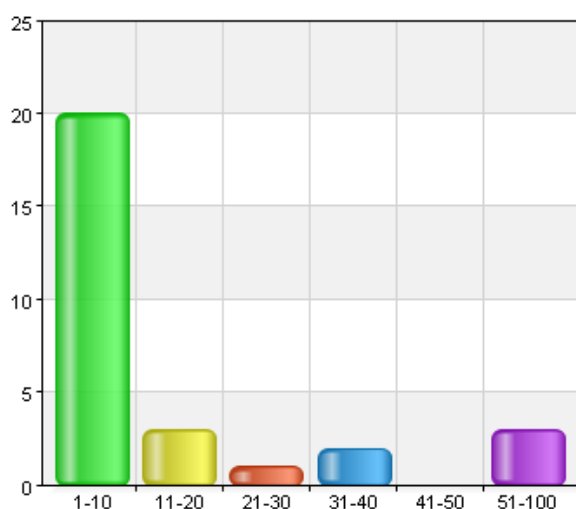
Endast 22 av verksamheterna för statistik om hur många barn som har bevittnat våld som kom i kontakt med verksamheten. Även på detta område är det stor spridning då det gäller hur många ärenden de olika verksamheterna kommer i kontakt med. 13 verksamheter kom i kontakt med 1-10 barn medan 4 verksamheter kom i kontakt med 51-100 barn.

Kommentar: Enligt verksamheternas statistik kom de i kontakt med färre barn än våldsutsatta. Från andra områden som ”barn som anhöriga” vet vi att professionella ibland missar att ställa frågor om det finns barn i familjen. Fokusgruppen arbetar aktivt med att poängtera vikten av att uppmärksamma om det finns barn i familjen i samband med utbildningar.

31 verksamheter för statistik kring hur många barn som utsätts för direkt våld. Även här märkts stor spridning. 20 av verksamheterna träffade 1-10 barn som blivit utsatta för våld. Medan 3 verksamheter träffade 51-100 barn, plus allt däremellan.

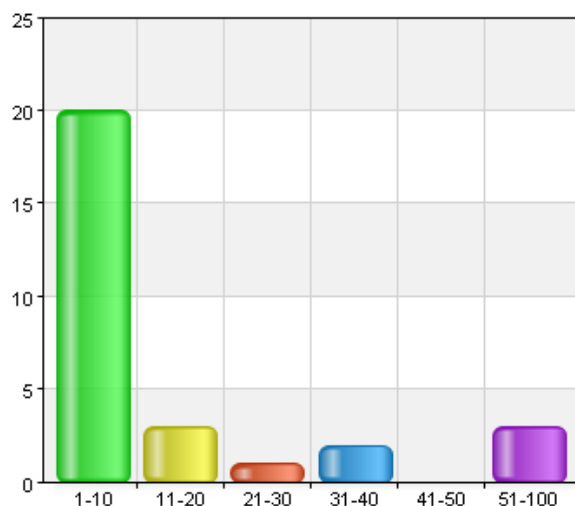
Kommentar: Det är viktigt att verksamheter som kommer i kontakt med barn som har bevittnat våld är medvetna om att barn som bevittnar våld i hemmet även riskerar att utsättas för olika former av direkt våld.¹² Överlappningen (co-occurrence) varierar mellan 30-60%.¹³

Endast 19 verksamheter för statistik kring hur många våldsutövare som har varit i kontakt med verksamheten. Även här märkts stor spridning. Nio av verksamheterna träffade 1-10 personer, medan 4 har träffade 51-200.

¹² Holt m.fl. 2008., Överlien, 2010., Annerbäck, 2010a

¹³ Appel & Holden, 1998, Edleson, 1999, Överlien, 2010

Utbildning

Hur ser den samlade kompetensen om våld i nära relationer ut inom verksamheten?

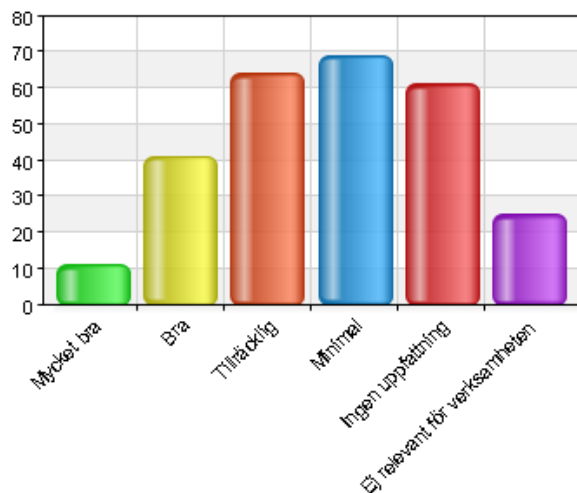
Resultatet visar på stor spridning vad gäller kompetens. Nästan hälften av de som svarar tycker att de har antingen tillräcklig kompetens, bra eller mycket bra, medan resterande uppger minimal eller ingen uppfattning eller att det inte är relevant i verksamheten.

Kommentar: Resultatet visar att det dels finns ett behov av att höja lägstanivån och motivera fler verksamheter att se våld i nära relationer som ett relevant problem, så att man prioriterar utbildning i ämnet. Dels ett behov av riktade, verksamhetsanpassade utbildningar, vilket bland annat Christina Polland och Veronica Ottosson kommer att kunna erbjuda inom Region Jönköpings Län efter avslutad utbildning på Nationellt centrum för kvinnofrid.

Namn	Antal	%
A. Mycket bra	11	4,1
B. Bra	41	15,1
C. Tillräcklig	64	23,6
D. Minimal	69	25,5
E. Ingen uppfattning	61	22,5
F. Ej relevant för verksamheten	25	9,2
Total	271	100

Svarsfrekvens

98,5% (271/275)

Erbjöds personal i verksamheten kompetensutveckling om våld i nära relationer under år 2013?

I 91 verksamheter fick alla eller delar av personalen erbjudande om kompetensutveckling inom området. I 124 verksamheter fick de inte erbjudande och 33 av dessa menar att det inte är relevant för verksamheten.

Kommentar: Fokusgruppen ser det som positivt att så många deltar i kompetensutveckling, men ser också att det är en utmaning att nå ut till personal och chefer som anser att frågan inte är relevant i verksamheten. Av kaptitel 4 allmänna råd (SOSFS 2014:4) och av kaptitel 8 Hälso- och sjukvården, Personal enligt Hälso- och Sjukvårdslagen och tandvårdslagen framgår det dock att:

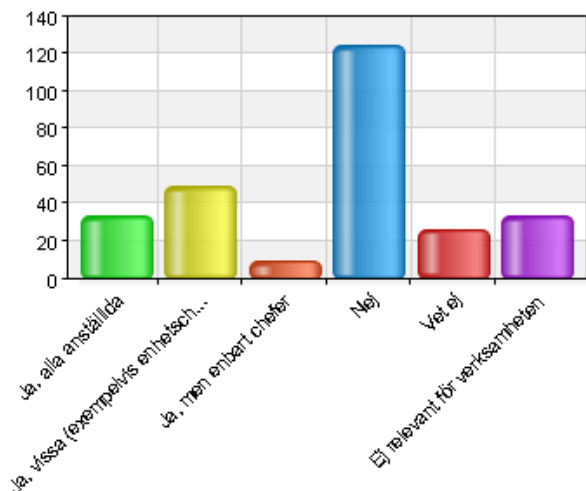
”Den personal som arbetar med handläggning och uppföljning av ärenden som gäller enskilda enligt socialtjänstlagen bör ha kunskap om våld och andra övergrepp mot närstående samt ha förmågan att omsätta kunskaperna i det praktiska arbetet. Om ärenden gäller våldsutsatta vuxna, bör personalen dessutom ha socionomexamen”.

”Personal som arbetar med insatser enligt socialtjänstlagen bör ha kunskap om våld och andra övergrepp för att kunna uppmärksamma att en person är våldsutsatt och se till att hon eller han får hjälp för sin våldsutsatthet”

”Vårdgivaren bör se till att personal i hälso- och sjukvårdens och tandvårdens verksamheter har kunskap om våld och andra övergrepp av eller mot närstående för att kunna ge god vård samt har förmågan att omsätta kunskaperna i det praktiska arbetet”

SOSFS 2014:4 Våld i nära relationer

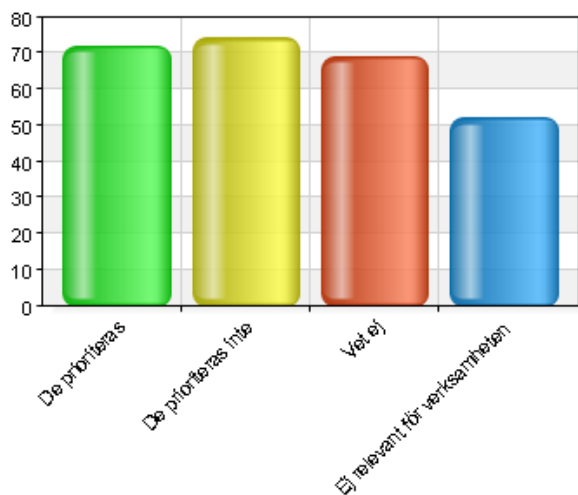

Hur värderas utbildningar om våld i nära relationer i ledningen för verksamheten?

74 verksamheter uppger att utbildning inom området inte prioriteras och ytterligare 52 bedömer att de inte är relevanta för verksamheten, medan 69 svarar att de inte vet.

Kommentar: Bland de som svarar är det ungefär lika många chefer som prioriterar utbildning som inte gör det. Detta indikerar ett problem. Även om det anordnas utbildningar, nås inte personal i de verksamheter där ledningen inte ser våld i nära relationer som en inte relevant fråga. Med reservation för att det kan vara relevant beslut för ett fåtal verksamheter som exempelvis inte har direktkontakt med brukare/patienter/elever och så vidare.

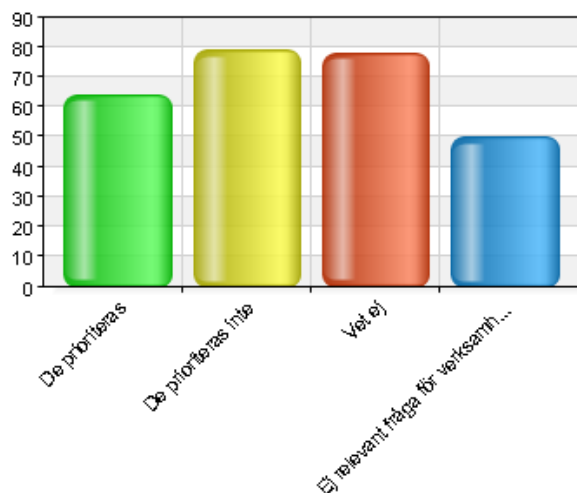

Hur värderas utbildningar om våld i nära relationer bland de anställda i verksamheten?

Ytterligare en förutsättning för att personalen ska delta vid utbildningar är att de själva prioriterar att gå på de utbildningar som erbjuds. Enligt de som fyllt i enkäterna prioriterade

personalen i 64 verksamheter att gå, medan utbildningarna inte prioriterades i 79 verksamheter.

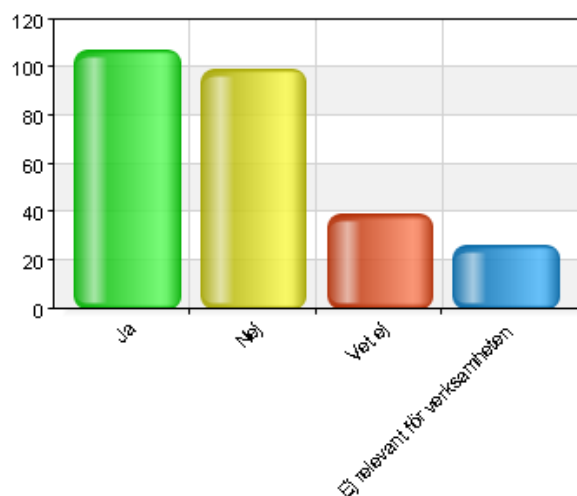
Kommentar: Svaren indikerar ett förbättringsområde. Även om det anordnas utbildningar och cheferna prioriterar frågan är det inte säkert att personal som själva inte prioriterar frågan går på utbildningarna. Vilket kan betyda att de som behöver utbildningen mest väljer bort den. Här har cheferna ett ansvar.

Samverkan

107 verksamheter, det vill säga mindre än hälften av verksamheterna, har kunskap om vad andra verksamheter har att erbjuda. Endast 10 verksamheter uppger att de har mycket god kännedom om vad som finns, 59 har god kännedom och 41 har liten kännedom.

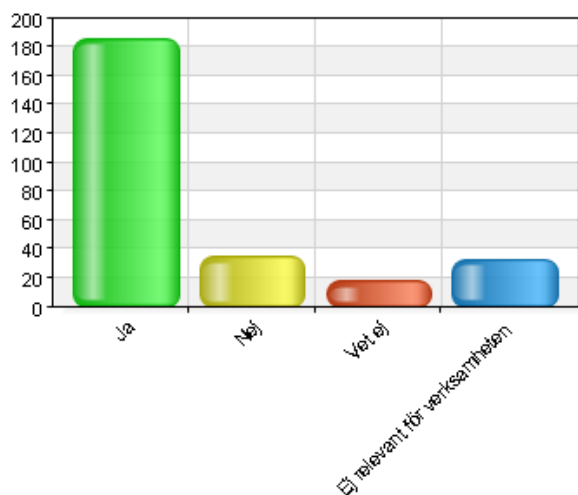
Kommentar: Detta visar på ytterligare ett förbättringsområde. För att kunna hänvisa någon vidare måste man ha kunskap om vad som finns att tillgå. Sedan flera år finns det, inom före detta landstinget, en informationsfolder om vart man kan vända sig. Denna är främst riktad till patienterna men kan även användas som ett stöd åt personal eller delas ut i samband med utbildningar.

Samverkar ni med andra verksamheter vad gäller ärenden som rör våld i nära relationer?

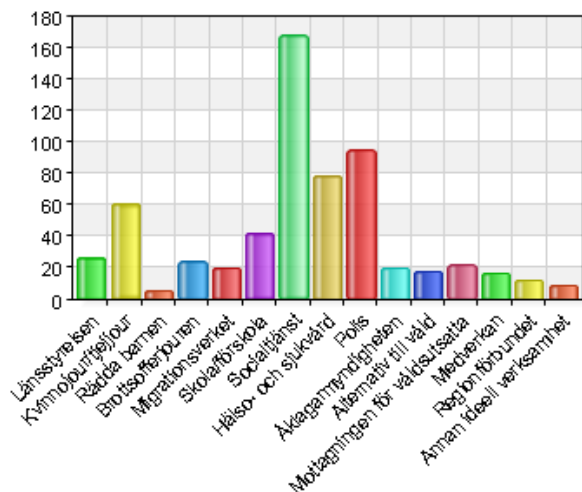
186 verksamheter uppger att de samverkar med andra verksamheter, 35 verksamheter, mindre än 15 procent, uppger att de inte samverkar.

Kommentar: Våld i nära relationer är en komplex fråga som vinner på samverkan och samarbete, vilket gör att svaret ses som positivt, något att arbeta vidare utifrån.

Den vanligaste samarbetsparten är socialtjänsten, följt av polis, därefter hälsosjukvård och efter det kvinnojour och tjejjour, skola, förskola.

Kommentar: Även icke operativa verksamheter, framför allt Länsstyrelsen men även före detta Regionförbundet, nämns vilket ses som positivt då dessa är med och driver utvecklingsarbetet i Region Jönköpings Län.

Sammanfattning

Denna rapport bygger på uppgifter från olika typer av verksamheter belägna i Region Jönköpings Län. Resultatet indikerar att verksamheterna styrs av olika huvudmän och att allt från storleken på verksamheten, hur ofta de stöter på ärenden, vad det har att erbjuda och så vidare varierar. Ytterligheterna är å ena sidan specialisterheter som har våld i nära relationer som sitt huvuduppdrag och å andra sidan verksamheter med få eller inga patient/klientkontakter eller som enbart möter enstaka ärenden som rör våld under ett år.

Området våld i nära relationer har i och med de nya föreskrifterna och allmänna råden och andra processer på nationellt, regionalt och kommunalt plan tagit ett rejält kliv framåt. I Region Jönköpings Län ses detta som ett tillfälle att anpassa och lyfta ett engagerat arbete ytterligare en nivå, genom att fokusera mer på det strukturella arbetet. Denna kartläggning har identifierat följande behov;

- Fortsatt vägledning och stöd gällande fråga om våld.
- Tid för att implementera de nya föreskrifterna och allmänna råden som gäller socialnämnden, häls- och sjukvården samt tandvården.
- Arbeta för att implementera de nya föreskrifterna och allmänna råden i de ordinarie ledningssystemen, på både kommunal och regional nivå. (Fokus först på det interna arbetet för att sedan omfatta även det externa arbetet på både operativ och strategisk, beslutande nivå).
- Kompetensutveckling som dels vänder sig till olika målgrupper, men också på olika nivåer som basutbildningar och fördjupningsutbildningar, samt riktade, verksamhetsanpassade utbildningar. Just nu pågår arbetet med att se över vilka webbaserade utbildningar som finns tillgängliga och som är på gång, både nationellt och regionalt.
- Processtöd i arbetet med att leva upp till krav i lagstiftning, föreskrifter och allmänna råd. Som det ser ut i dag erbjuds processtöd via Länsstyrelsen och denna rapport visar att det finns behov av detta stöd även fortsättningsvis.
- Ökad samverkan. Det är en förutsättning att ha kännedom om vad andra verksamheter gör och har att erbjuda för att kunna samverka, hänvisa patienter/brukare/elever. Tanken är att i ökad utsträckning förmedla sådan kunskap i samband med utbildningsdagar. Flera kommuner i Region Jönköpings län har påbörjat arbetet med att arbeta fram strukturer, se över rutiner och ansvarsfördelning. Förhoppningen är att kommunerna i detta arbete kan samarbeta och dra nytta av varandras arbete och lärdomar.
- Fundera vidare kring hur och vilken information som ska förmedlas via 1177, via andra myndigheters, kommunernas webbplatser, i väntrum och så vidare. Sprida kunskap om vilken information som finns att tillgå i samband med utbildningar. Söka efter mer information på andra språk, teckenspråk och så vidare.
- Fundera vidare kring hur statistik angående omfattningen av våld i nära relationer kan utformas i olika berörda verksamheter.

Referenser

- Annerbäck, E. M, Svedin, C. G, Gustafsson, P. A. (2010) Characteristic features of severe child physical abuse – a multi-informant approach. *Journal of Family Violence*, 25, s. 165–172.
- Appel, A.E., & Holden, G.W. (1998). The co-occurrence of spouse and physical child abuse: A review and appraisal. *Journal of Family Psychology*, 12(4), s. 578-599.
- Edleson, J. (1999). Children's Witnessing of Adult Domestic Violence. *Journal of Interpersonal Violence*, 14(8), s. 839-870.
- Buckley, H., Holt, S. and Wheelan, S. (2007). Listen to me! Children's experiences of domestic violence. *Child Abuse Review*, 16(5), s. 296–310.
- Devaney, J. (2008) Inter-professional working in child protection with families with long-term and complex needs. *Child Abuse Review*, 17(4), s. 242-261.
- Holt, S., Buckley, H., & Whelan, S. (2008). The impact of exposure to domestic violence on children and young people: A review of the literature. *Child Abuse & Neglect*, 32(8), s. 797-810.
- Humphreys, C., Absler, D. (2011) History repeating: child protection responses to domestic violence. *Child and Family Social Work*, 16, s. 464–473.
- Socialstyrelsen <http://www.socialstyrelsen.se/publikationer2014/2014-10-30>
- WHO. (2002). *World report on violence and health*. Genève: World Health Organization.
- Överlien, C. (2010). 'Children Exposed to Domestic Violence: Conclusion from the Literature and Challenges Ahead'. *Journal of Social Work*, 10 (1), s. 80-97.

Länsstyrelsen
i Jönköpings län